

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

XI. Irruptiones barbarorum in Gallias communicationi Episcoporum
obstitere. Explicatus Hilarus Papa.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

Can. 1. Concil.
Afric.

Zozimus cum eo communicavit unam ex prarogativis quas Africani canones Metropolitanos debent testantur supra Episcopos & clerum provinciae. Sed privilegium illud coërcitum fuit ad unicum hoc caput jurium metropolitanorum, nulla congregandorum Conciliorum Galliae potestate concessa; ac praeterea Patroclo tantum conceditur, ea ratione, ut ad successores non transmittatur; *meritorum ejus speciali contemplatione*, inquit Zozimus. Merito igitur reprehendendi sunt Episcopi provinciae Arelatenfis, dum in libello quem Leoni primo obtulerunt, aiunt eam auctoritatem sedi Arelatenfi competere, quam verbis admodum magnificis explicant contra tenorem rescripti: *Ut omnes Gallias, sibi apostolice sedis vice mandata, sub omni ecclesiastica regula contineret*. Imp. Valentinianus III. auctoritatem Patrocli Episcopi Arelatenfis intendit, lege data, qua ejus jurisdictioni subdidit Episcopos Galliarum qui Pelagij erroribus adhærent.

L. 47. Cod.
Theod. de Episc.

VIII. Privilegia isthac personalia Arelatenfis Episcopis concessa, quae aliunde confirmata fuerant à Zozimo quoad ordinationes Episcoporum provinciae Viennensis & utriusque Narbonensis, tamen dein Bonifacius Papa ea extendi prohibuit ad primam Narbonensem, viam aperuerunt ambitioni eorum, adeo ut ad exarchatum Galliarum aspirare ausi sint. Hanc ob rem Hilarus Arelatenfis Episcopus in secunda synodo Arelatenfi decerni procuravit penes Episcopum illius urbis futuram potestatem congregandi synodum Galliarum, quoties ita illi visum foret expedire. Hic est enim sensus canonis XVI II. ut ejus verba satis indicant: *Ad Arelatenfis Episcopi arbitrium synodus congreganda: ad quam urbem ex omnibus mundi partibus, precipue Gallicanis, sub sancti Marini tempore legimus celebratum fuisse Concilium atque conventum*. Sed in eo capite calidè agit hic canon, cum constet primum illud Concilium Arelatense anno CCC XIV. convocatum fuisse ab Imperatore Constantino. Excipi possent, synodum illam Arelatensem fuisse tantum ex provincia Viennensi, ideoque canonem illum intelligi tantum debere de conventu synodi provincialis, quae arbitrio Arelatenfis Episcopi permittitur. Verum aperte constat eam synodum constitisse ex pluribus provinciis, & ex diversis Metropolitanis, de quibus componendis agitur in XLII. & LVI. canonibus. Vnde sequitur, canonem XVIII. voluisse tribuere auctoritatem convocandi synodum plurium provinciarum.

IX. At Leo primus ferre non potuit præ-

sumptionem Hilarij, vetuitque ne deinceps synodos ex variis provinciis cogeret. *Suis* (inquit Leo in epistola LXXXIX. ad Episcopos provinciae Viennensis) *unaquaque provincia sit contenta Conciliis, nec ultra Hilarius audeat conventus indicere synodales*. Sed heic obiter adnotandum est, posse ex iis quae dicta sunt constitui epocham Concilij Arelatenfis secundum, quae viro clarissimo Sirmondo ignota fuit, & eique occasionem dedit scribendi exploratum *hactenus de tempore hujus Concilij nihil esse*. Conlocandum est immediate post Concilium Vasense, quod anno CDXLII. celebratum est, & ante annum CDXLV. quo scripta est epistola Leonis adversus Hilarium. Porro Hilario adempta insuper est à Leone dignitas metropolitana, ac Viennensi Episcopo adjudicata. Attamen idem Pontifex eandem provinciam, post Hilarij obitum, divisit in duas, relicta Episcopo Viennensi curam quinque civitatum, reliquis autem tributis Ravennio recens ad episcopatum Arelatensem electo. Ac praeterea, restituenda huic urbi veteris dignitatis cupidus, Ravennio jus quoddam eximium tribuit quod primo Metropolitanis competit, denuntiandi nimirum reliquis Episcopis res in Concilio definitas. Eam namque illi curam commisit, missa ad eum celebri illa epistola qua controversias de mysterio dominicae incarnationis decidit, edicto ut eam communicaret cum Episcopis Galliarum, qui dein Leoni gratias egerunt.

L. 109.

Idem. ep. 110.

X. Primus omnium Hilarus Papa Arelatenfis Episcopis jus & auctoritatem tribuit convocandi Concilium Galliarum. Anno namque quadringentesimo sexagesimo secundo jussit ut Leontius Arelatenfis Episcopus synodum ex provinciis quae congregari possent convocaret. *Per annos itaque singulos*, inquit, *ex provinciis quibus poterit congregari, habeatur episcopale Concilium; ita ut opportunis locis atque temporibus, secundum dispositionem fratris & coepiscopi nostri Leontij, cui sollicitudinem in congregandis fratribus delegavimus, Metropolitanis per literas ejus admonitis celebretur*.

Vide supra lib. 6.
cap. 14. §. 7.

Hilarus Papa
ep. 4.

XI. Ceterum hactenus placuerit examinare quam auctoritate sub Imperatoribus Romanis convocata fuerint generalia Galliarum Concilia. Quippe irruptiones Francorum, Gotthorum, & Burgundionum, qui majorem Galliarum partem ab Imperio refecerant, multum difficultatis attulere communicationi antistitum: quae aliunde valde erat interrupta, ob hoc quod auctoritas pontificia ad congregandas synodos esset penes Episcopum Arelatensem Romano imperio subiectum. Rectè igitur Papa Hila-

Hilarus Concil.
A. 400. 109.

Idem. ep. 110.

Idem. ep. 110.

Vide supra lib. 6.
cap. 14. §. 7.

Idem. ep. 110.

Idem. ep. 110.

Idem. ep. 110.

Idem. ep. 110.

rus ad Leontium scribit ut synodum habeat cum Episcopis provinciarum quæ congregari poterunt. Ceterum ut membrum hoc concludam, aio synodos generales Galliarum congregari solitas ab Imperatoribus, vel eorum auctoritate, Episcopum verò Arelatensem sibi vindicare voluisse jus illas convocandi, sed à Leone Papa repressum fuisse, Hilarum deinde Episcopo Arelatensi delegasse sollicitudinem congregandi quos posset Episcopos, id est, qui à Regibus sine-rentur accedere ad synodos.

XII. Nam eo tempore Reges Gotthi, partim jure belli, partim ex pactis, occupaverant aliquot provincias; quarum fines ita propagaverunt ut per illas tempestates possederint utramque Aquitaniam, & Novempopulianam, utramque Narbonensem, & provinciam Alpium. Burgundionibus parebant Lugdunenses, Viennenses, & Vesontionenses. Franci verò reliquum Galliarum occupabant. Constat ergo non potuisse illa tempestate congregari corpus Episcoporum Gallicanorum, ob diversitatem regnorum. Cujus rei illustre testimonium extat in epistola Aviti Episcopi Viennensis ad Senatores Urbis Romæ scripta anno quingentesimo tertio. Primùm enim illis significat dolorem quem conceperat ex judicio Romæ lato adversus Papam Symmachum, tum se apud eos excusat quòd ipse solus inter Episcopos Galliarum hanc epistolam scribat, quòd regnorum divisio impediatur eorum conventum. Affirmat tamen literas ad se ab omnibus collegis suis missas, quibus eum orant ut scribendam istius epistolæ curam in se suscipiat: *Vellemus ut que in causa communi supplicari oportet, amplitudo vestra congregatorum Gallie Sacerdotum relatione cognosceret. Sed quoniam hujus quoque voti non potes reddidit provincia prefixis regnorum determinata limitibus, quamprimum supplici prece posco ne celeberrimo ordini vestro pagina hæc aliquod moveat, quasi ab uno dictata, fastidium; quoniam à cunctis Gallicanis fratribus meis ad hoc ipsum non minus per mandata quam per literas oneratus, quæcumque à vobis omnes ambimus, unus suggerenda suscepi.*

Avitus epist. 31.

CAPVT XVIII.

Synopsis.

I. Synodus Agathensis constitit ex solis Episcopis regni Gothorum. Conjectura de Petro Episcopo de Palatio, qui ei synodo subscripsit. Concilium Epao-nense ex Episcopis regni Burgundionum.

II. Post excisum regnum Gothorum, prima Francorum synodus fuit Aurelianensis. Ad ejus for-

mam celebrata sunt cetera Gallia Concilia. Quinam Episcopi ad eam convenerint.

III. Conventus ille extraordinarius erat; ideòque convocandus à Rege. Itaque à Clodoveo convocatus est.

IV. Post obitum Clodovei, regnum ejus divisum in tetrarchias. Vtriusque Regum portio, regnum dicebatur, velut regnum Childeberti, Marcham Childeberti vocat Marij Chronicon. Arvernense Concilium, Sortem.

V. Variatum temporis fuere Galliarum Concilia. Quippe interdum constabant ex Episcopis universæ Gallie, interdum verò ex Episcopis unius regni. Canon 1. Concily 111. Aurelianensis explicatur.

VI. Concilium Aurelianense secundum congregatum fuit jussu Regum. Explicatur immutatio que in sequentibus Conciliis accidit circa jura regia. Prima omnium Synodus Arvernensis imminuere caput regiam auctoritatem. Apertior fuit audacia sequentium Conciliorum.

VII. Temperamento usa synodus secunda Parisiensis, utemque secunda Turonensis.

VIII. Sequentia Concilia us verbis usa sunt qua Regum auctoritati respondent. Evocationis vox explicata.

IX. Concilium Matisconense secundum congregatum est jussu Guntramni Regis. Ei interfuerunt omnes Episcopi regni Burgundici. In eo statutum est ut tertio quoque anno Concilium celebraretur unà cum dispositione Principis. Vox dispositio explicatur. Conantur patres novam Patriarchæ dignitatem tribuere Episcopo Lugdunensi. Synodus Parisiensis quinta convocata est à Rege Clotario. Et Cabilonensis à Clodoveo secundo.

X. Episcopi tenentur accedere ad synodum quam Rex indicarit. Probatur ex insigni loco Gregorij Turonensis. In literis tamen convocationis exprimenda erant causa ob quas conventus precipiebatur.

I. **A**TTAMEN licet corpus Galliarum in synodo congregari non posset, provinciæ quæ uni Regi parebant synodum componebant absque ulla permissione Episcoporum alienarum provinciarum; ut constat ex Synodo Agathensi, quæ anno quingentesimo sexto habita est permissu Alarici Regis Vuisigothorum, tamen Arrianus esset: *Cum in nomine Domini, ex permissu Domini nostri gloriosissimi, magnificentissimi, piissimi que Regis, in civitate Agathensi sancta synodus convenisset.* In subscriptionibus autem leguntur nomina Metropolitanorum Arelatensis, Narbonensis, Burdegalensis, Elufani, Bituricensis, & Vicarij Metropolitanorum Turonensis, itemque plurimorum Episcoporum earundem provinciarum quæ regnum Tolosanum constituebant. Nullus porrò Episcopus regni Francorum aut Burgundionum ei synodo interfuit; neque etiam ex Hispania, tamen magna illius pars Regis Alarici imperio pareret. Suscipiendi tamen locus heic esset Petrum Episcopum de Palatio, qui synodo huic subscripsit, cujus civitatis vocabulum ad nullam urbem referri